

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

Sermo. L.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

signat fiducia et mentis robur in bono con-
cepto perseverandi. et. Secundo desiderium proficiendi in hoc attendit quod homo fervido cona-
tu semper ad meliora nititur. nihil reputat ea quae
iam habet respectu horum. exemplo apostoli
quod dicit. *Que retro sunt obliuiscens. ad ante-
riora me extendens. et. Quia dicit Cassiodo-
rus. Ibi bonum incidit in deficienti periculum
ubi proficiendi deponit appetitum. Ideo Au-
gustinus. Summa perfectio christiane religionis
est ut quantumcumque homo in hac vita proficiat
semper sibi putet superesse quod querit. Hoc autem
fervidum desiderium habuit beata Elisabeth
quod iterum figurat per Iudith de qua ubi super
legitur quod habuit sandalia in pedibus. Sanda-
lia sunt inferius clausa ne pes terram contin-
gat. et superius aperta. et significat affectum profi-
cientis. quod debet esse inferius clausus ne at-
tendat ad ea quae bene gessit. Sed aperit superius
quantum ad proficiendi desiderium. De ta-
li processu virtuali dicit Lanticoz. vij. Impul-
si sunt gressus tui in calciamentis tuis fi-
lia principis. Filia principis est anima diuina
ymagine insignita. cuius gressus in progressu
virtutis sunt pulchri et diuini oculis grati
Sed dicunt fieri in calciamentis. id est affectibus
virtutum decore ornatis. Tertio attenditur
desiderium proficiendi in exercitio virtuosorum
operum. Hoc autem exercitium non est unumforme. sed
variat secundum varios status et conditiones hominum.
et secundum varietatem donorum que deus a deo rece-
pit. Nam ille qui accepit a deo quosdam talenta.
id est quosdam dona gratuita tenet se exercita-
re in omnibus. Et de ipsis donis et eorum lucris
tenet deo reddere rationem. Ad quod non te-
neretur ille qui solus duo talenta acceperat. et.
ut patet *Mat. xxv. Beata ergo Elisabeth
secundum omnem suam virtutem omni tempore in bonis
actibus se exercitavit. Tertio beata Elisabeth
fuit indurata decore perfectorum. Qui consistit in
perfecta christi imitatione primo. Sicut enim christus
per perfectam paupertatem omnibus renunciavit.
Sic tales imitatores christum in hoc sunt in statu
perfectorum. Dicit namque saluator *Luc. xiiij. Si
quis renunciauerit omnibus quae possidet non fiet
meus esse discipulus. In hoc exemplo beata
Elisabeth christum secuta est. quia pro christo omni-
bus diuitiis et honoribus renunciauit. Secundo
consistit in sui ipsius perfecta derelictione. Non enim
perfecta etiam de seipsum derelinquit. sed quantum ad pri-
mam complacentiam et amorem naturalem quem habet ad se-
ipsum. ita quod homo nec seipsum diligat nec etiam us-***

illis actibus et uoluntatibus quae deus in ipso operatur aliis
complacentiam habeat. propter se. sed propter honorem
dei. In hoc actu etiam beata Elisabeth secuta fu-
it. quia pure omnes actiones suas in dei hono-
rem ordinauit. Tertio consistit in mentis ad deum
perfecta subleuatione. Sic enim mens christi fuit in
perfecta unione ad deum iugiter sublimata. sic
tales debent habere primum desiderium ad deum
quantum sinit eos humana fragilitas. Debent enim
scire ea que sursum sunt. et non ea quae sunt super
terram. Et per hoc recte non sibi uiuunt sed deo
De hoc decore dicit *Job. xxvi. Spiritus domini orna-
uit celos. Nam sic celi primum manet circa
terram. et tunc terram nunquam tangunt nec contingunt.
sic iste mentes licet praesentem circa carnem quantum ad
inhabitationem et naturam sustentationem. carne-
m et terrenam non contingunt pro sensum et delecta-
tionem. Et hoc fit propter eorum mentalem abstra-
ctionem. Sic enim abstrahunt et sublimantur
iam non in terra sed in celo uersari uideant.
Hanc sublimationem etiam habuit beata Elisa-
beth. ita quod dicere possit cum apostolo. *Haec uer-
satio in caelis est. Et sic per ueritatem suae per-
fectionis quam habuit in uia. Secundo describitur
quantum ad sublimitatem gratiae retributionis
quam nunc possidet in patria. cum subdit. et ri-
debit in die nouissimo. scilicet quantum deus perfectam retri-
butionem dabit unicuique secundum opera sua bona uel
mala. ibi cum electi dei retributionem accipiet
Et tale acquirit sibi beata Elisabeth per forti-
tudinem patientiae. per opera misericordiae et iustitiae.
Ipsa enim diuina precepta fideliter obseruabat
et seipsum in operibus misericordiae iugiter exercebat.
ita quod de ea legitur hodie in epistola. *Accurrit for-
titudine lumbos suos. et roborauit brachium
suum. scilicet seipsum in operibus patientiae. miseri-
cordiae et iustitiae uiriliter et fortiter exercebat.
Et ideo merito gaudebit et ridebit in die
nouissimo. et. scilicet quantum dicit saluator. *Uerite be-
nedicti. et.****

De sancta Katherina
Sermo. L.

Nec est uirgo sapi-
bens quam dominus uigilantem inuenit
Hec sunt uerba ecclesie quae leguntur de uir-
gine in matutinali officio. Et beata ueniunt
beate Katherine atque in eius laudibus assu-
munt. In ipsis namque a triplici progatiua com-
mendat. scilicet a carnis incorruptione. a uic illu-
stratione. et operum circumspectione. Primum ibi.

De sancta Katherina

Nec est ego. **S**ecundum ibi sapiens. Tertium ibi, quam dominus vigilantem inuenit. Primum patet manifeste in eius legenda. **L**u enim **M**aren eius alloqueret ea di. **N**o te qui famula hie cupim. **S**z vt regina p potes z pelecta in reg meo eris. **I**pa rudit. Attende z tu rex z di/ scerne. **Q**uid magis eligere debea. aut pota te. eternu. gloriosu. z decoru. vel infirmum. mortalē. ignobilē. z deformē. **I**bi fatebat se dei filio i pperua ginitate esse desposata. **D**e scōo scz ase illustratōe itez dī in legen/ da sua. **L**u em cū oratoribz disputaret ipa eos apertis rōnibz sapiēter supauit. **S**cu/ pefacti em qd responderēt p m. **A**liud qz in xpm credere nō habuerūt. **U**nde vnus ex eis sic dixit. **D**ec puella in q spū scūs loqēt sic nos in amiracōem pstituit. vt nō solū s xpm que pdicat nihil loq possim. **S**z nisi p/ babiliores ratōnes de dīs qz vsqz huc co/ luim dare poter. oēs ad xpm puertimur. **E**cce qntā illustratōez sapie de ei p tulle. p quā parēter etiā sapiētissimos oratores cō/ uicit. **D**e tertio vtz de opm circūspēctione silt ibide legit. **L**u rex grauissimis tormē/ tis ei minaret. **R**udit. qeumqz tormēta exco/ gitare poteris mihi exhibere nō differas. qz corp z animā meā z oia mea illi offerre desidero. q se totū michi dedit. **E**cce qz cir/ cūspēcta hec virgo extitit q se ad viciūscudī nē dño obligauit. **E**t em de ei p mēdatōne iuxta tbemat. vba dicta sufficiant. **H**ūc er/ go sermo ad nraz edificatōz retorquēd ē. **Q**ui hāc gginē voluerit honorare. ipaz stu deāt imitari. **D**arim em honor est quem scūs exhibere possum. vt ipos p viribz no stris imitari studeam. **(A)** **L**upientes ergo cum hac virgine meritis sanctificari. et cum ea in celo eternaliter glorificari. pri mo studeam habere loco virginitatē i cor pore continentia z sobrietatem. secūdo in anima sapientia z puritatem. tertio in ope/ ribus constantia z continuitatem. **P**rimo dico habeam in corpore continentia z nichil penitus admittentes quod sinceritatem fi dei per quā dō in baptismo copulati sum. cor rumpat. sed fideliter adherentes ei conti neam nos ab omibz q eandem adhesionē inter nos z deum violare possint. **A**ugusti nus. **S**icut corpus violatū corrumpit vir ginitatē. sic violatio fidei corrumpit mētis integritatem. **E**t subdit. **V**irginitas car/ nis corpus est intactum. et virginitas men

tis fides incorrupta. **Q**uādiu ergo serua/ mus deo fidei veritatem ipi fideliter adbe rentes. tamdiu mentis integritatem quaz pro virginitate accepimus custodimus. **Q**uod si eam violamus peccatis nos pro/ sternentes per penitentia z satisfactionem nos reparemus z in posterum similia ca/ ueamus. **E**t sic nobis iterū eadem continen tia pro virginitate computat. z si non quā/ tum ad aureolam tamen quantū ad meri/ tum. **N**on em solū abstinentia a carnis ille cebra. sed omniū delectabiliū carentia con/ tinentia nominat. **N**ūqz in spūali studio potest quis pficere nisi carnalibz delectati/ onibz que sine peccato mortali admitti nō possunt ex integro renūciat penitus ppter deū. **I**tez de religiosis dicit **J**ob. xiiij. **L**a pides excauat aqve. **P**er lapides qui duri sunt z insensibiles religiosi debent intelli gi qui debent esse duri z firmi ad resisten/ dum omniū malis. z insensibiles ad omis impugnatōes carnaliū voluptatum. **S**z heu hos excauant aqve consolationū de/ lectabilium carnaliū. **H**ij em proch dolor plus tam in vestibus qz in cibis z alijs vo luptatibus delectatur qz seculares. **E**t ido etiam plus intus consolationibz diuinis enacuatur. **A**b his ergo carnalibus vo luptatibz debem continere si volumus integri tatem fidei seruare. **(B)** **N**ec solum ha/ benda est continentia in corpore sed etiam sobrietas que in triplici exercitio custodit. **P**rimo in necessitōz moderata fruitione vt sola necessitate pnti nihil supfluitatis penie admittam. **D**īnes em res corpales dīs creauit vt nostre necessitati subueniāt nō supfluitati fūiāt. **U**nde quoties super/ fluis vtimur. primos nostros q carent ne/ cessarijs spoliām. **D**ūc **G**rego. **V**ri viri i omne quod agunt studiosissime vigilant ne qd ab eis plus necessitatis sue infirmitas qz sibi debet exigat. ne sub necessitatis pal/ lio viciū in eis voluptatē succrescat. **D**ebet q a nobis queri in viciū z viciū non sup/ fluitas aut voluptas. sed sola necessitas. **S**ecundo sobrietas custodienda est in ex teriorū sensuū gubernatione. semp em re/ frenandi sunt ab illicitis ne banriant illicita que introzsum recepta noxia submistrāt **E**cclēstici. ix. **V**irginez ne conspicias ne forte scandalizeris in decore eius. **Q**uia quod nō licet concupisci non licet intueri.

Bern. Habeat homo dei sensus suos non duces sed sibi seruietes. habeat familiam suam sic ordinatam. ut cum dicat vni veni et veniat. et alio. vade et vadit. et seruo suo. fac hoc et facit. **Tercio** sobrietas custodienda est in morum humilitate et inhibitione. ut homines videntes conversationem nostram. propter exterioris hominis decentiam edificent. **Ad hoc** hortatur nos saluator **Matth. v.** Sic luceat lux vestra coram hominibus ut videant opera vestra bona. **Et** apud. **Providentes** bona non tantum coram deo sed etiam coram omnibus hominibus. **Est** autem differentia inter continentiam et sobrietatem. quia continentia consistit in abstinentia malorum. **Sobrietas** vero in moderata fructu bonorum. **Chrysostomus.** **Deus** sobria passiones cohibet. sensus gubernat. sermones regit. totum hominem sub regula discipline componit. **Secundo** in anima habeamus sapientiam et puritatem. que duo summe necessariae sunt ad salutem. **De** sapientia dicit **Ambrosius.** Sicut mundus indiget splendore solis. sic anima splendore indiget sapientie. **Ideo** primo habeamus sapientiam non huius mundi. que contumeliosa est. nec carnis. que est impudica. **Sapientia** enim huius mundi stulticia est apud deum. et que carnis est sapientia inimica est deo. **Sed** eam sapientiam habeamus de qua dicit **Jacobi** in sua canonica. **Ja. i.** Que a domino desursum impetratur. **Que** secundum apostolum primo pudica est. contra impudicitiam carnis. **Et** est secundo pacifica. contra contumeliam mundi. **Per** illam ergo sapientiam que desursum est omnia nobis sapiunt que dei sunt. **Inuenisti** sapientiam si preterite vite peccata desceas. presentia parvipendas. si futuram vitam toto desiderio concupiscas. **Et** hoc est sapere singula. put sunt. **Hac** sapientia si anima illustrata fuerit. mala non admittit. bona facere non negligit. **Mala** autem non admittit et bona non negligit summa sapientia est. et summa felicitas huius vite. **Secundo** in anima nostra habeamus puritatem. **Ipsa** enim puritas consequens est ad sapientiam. **In** illam namque ut dicit **Sapientie. i.** nihil intrat coinquinatum. **Nulla** enim puritas sapientia impuritate admittit. **Hanc** autem puritatem si in nobis plantare cupimus duo sunt necessaria. videlicet ut peccatum summa diligentia caueamus. et si aliquid in nobis intraverit cum penitentia statim exauriamus.

Deutro. xi. Lauete ne forte decipiatur cor vestrum et recedatis a domino deo vestro. **Et** **Thobie. iij.** Lauete ne vnicuique consentias peccato. **Et** **Job. xxxij.** Lauete ne decies ad iniquitatem. **Quod** si cauere cupimus sciendum est quod tres sunt riuus per quos omnis iniquitas in conscientiam nostram tanquam in sentinam nauis confluit. scilicet cogitationes. locutiones. et operationes. **Et** hii riuus sunt cum omni diligentia obstruendi. quod monemur facere. **iiij. Regum. iij.** ubi dicitur. **Lucetos** fontes aquarum obturabitis. **Si** quid autem irreperit per qualescunque negligentias non sinas introsum vllatenus demorari. **Leuiti. xvi.** **In** hac die ab omnibus peccatis vestris mundabimini. **Ho. in** hac die. si qua peccamus. **Ratio.** quia peccator nec vni diei vel hore certitudinem habet penitendi. licet deus aliquando concedit sibi longum spacium temporis. tamen de hoc nullo modo certus est. **Brege.** **Qui** penitenti veniam spondit. die crastinus ei non permittit. **Dec** autem duo tam diu continue mus quousque remissione consequamur. vel quousque testes nobis conscientia nostra puritatem. vel etiam quod certius est quousque spiritus sanctus nobis inspirat remissionem omnium peccatorum. **Testimonium** enim scientie dat quidem fiduciam. nullam tamen certitudinem. **Iuxta** illud apostoli. **i. Corinth. iij.** **Nihil** michi conscius sum. sed in hoc non iustificatus sum. **Qui** enim iudicat me deus est. quod dicitur. licet conscientia michi testes remissione peccatorum nullam tamen ex hoc permittit certitudinem. quia solus deus habet veraciter iudicare. **Potest** enim deus videre peccata mea que ego non video. **Iudicet** ergo spiritus sanctus dat certitudinem que est spiritus veritatis et docet omnes veritatem. **Bern.** **Spūs** sanctus certissima signa imponit que remissionem omnium peccatorum persecuti sumus. **Tertio** habeamus in opere constantiam et continentiam. **Dec** duo omnibus operibus nostris dant firmiter efficaciam et valorem. que sine his omnia sunt nulli merito retributes quecumque. **Unus** saluator **Matth. x.** **Qui** perseuerauerit usque in finem. saluus erit. **Est** autem triplex constantia. scilicet deuotionis. operationis. et tribulationis. **In** quibus constantie dinoscatur et singulis tribus istis mutatur nomen. **Prima** constantia ut est deuotionis vocatur confidentiam. **put** autem est operationis est magnificencia quasi magna faciens. **Quando** ergo est tribulationis tunc deuoti homines magna fiducia ad deum habentes audet magis petere et petita fiducia sine hesitatione sperare.

26

De exaltatione sancte crucis

Et merito qz dicit Berni. Quantū pedē si/
ducie dei ponim⁹ tantū a deo accipimus.
Dāq̄ em̄ fides maḡ meret. Magna autē
sancti z deuoti audent. qz magni sūt. et sic
q̄ audet obrinet. Scōa p̄stantia ē opatiōis
p̄ quā audacter audem⁹ aggredi difficilia.
ardua z laboriosa opa exercere. De hac cō/
stantia dicit Proverbior. Cogitatio robusti
semp̄ est in abundantia. z piger sp̄ i egesta/
te est. Nam⁹ em̄ fortū diuitias parāt semp̄.
Tāc̄ q̄ p̄stantia opatiōis p̄sequimur si in dei
opib⁹ assuefacti grauiā z laboriosa aggredi
nō primescim⁹. Vnc est qd dicit Job. xxxiii.
In arduis ponet nidū suū. i. nidū p̄uerfa/
tiōis in arduis opatiōib⁹. Opemur ergo z
nos ardua z difficilia imitantes dñm nrm̄
ih̄m. cuius opa etiā valde difficilia fuerūt.
Tertia p̄stantia p̄sistit in imperrita suffe/
rentia tribulationū. Patienter s̄o z liben/
ter atq̄ intrepide sufferam⁹ qualescūq̄ tri/
bulationes. siue sint passionēs innate. q̄s
ex corruptione nature sufferim⁹. p̄ q̄s tāq̄
p̄ machinas demones nos impugnat. siue
sint passionēs illate. siue affectate. i. siue dñs
nos misericorditer affligat. siue p̄ nos ip̄os
nos affligim⁹. In q̄b⁹ omib⁹ si deo placere
cupim⁹ dñm esse imperriti. Scōo habea/
mus nō solū in ope p̄stantiā s̄ etiā p̄tinu/
tate. vt sic p̄ p̄stantiā facim⁹ opa fortia. sic
faciam⁹ p̄ p̄tinuitatē m̄tra. **Eccl̄. ix.** Quod
cūq̄ facere p̄ man⁹ tua instāter opare. q̄a
nec opus nec rō nec sapia nec scia crūt ap̄d
inferos q̄ tu p̄peras. Et infra **Eccl̄. ii.** Da/
ne semina semen tuū. z vespe nō cesset man⁹
tua zc. Berni. Seruū dei nec dies neq̄ ho/
ra inueniat ociosū s̄ sp̄uel i exercitiū labore
vel p̄ficiēdi studio vel i experiēda dulcedie
vel fruēdi gaudio. Ad qd exercitiū nos p̄/
ducatur q̄ uiuit et regnat.

Subsermo prinēs ad antecedentē ma/
teria de inuentioe sancte crucis. z potit p̄re/
dicari in festo exaltationis.

Sermo LI

Exaltati lignū hu/
mile. **Ezech. vii.** Ubi nota p̄les
sūt cause q̄b⁹ venerandū crucis li/
gnū dicit exaltatū. Primo dicit exaltatū p̄ cō/
tactū mēbroz xpi z sanguis ei⁹ aspersione.
Et h̄ est qd canit eccl̄a. Arbor decora z sul/
gida. ornata regis purpura. Et in legenda

sancti Andree legit eū dixisse. Salue cruce
q̄ in corpe xpi dedicata es. z et mēbris eius
tāq̄ margaritis ornata. Et iterum. O bona
cruce q̄ pulcritudinē et decorē ex mēbris xpi
accepisti zc. Scōo exaltata est fidelium ve/
neratōe. q̄ em̄ pus fuit ignominiosa. nūc fi/
deliuz veneratōe facta est gl̄iosa. q̄ pus fuit
dedecoris z horroz. nūc ē honoris z deco/
ris. Un⁹ pus pendētes in ligno erāt male/
dici. nūc autē imitātes xpm̄ dicūt b̄ndicti.
Sic dicit b̄tus Andreas. Anq̄ dñs ascē/
deret ad re. timorē terrenū habuisti. nūc ac/
amorē celestē obrines z p̄ voto suscipis.
Tertio exaltata est in miracloz opatōe. sic
legit ap̄te tam in crucē inuentioe q̄ etiā in
eius exaltatōe. Et q̄ntū ad h̄ ex p̄te crucis
venerāde p̄ficari poterit illud ps̄. Exalta/
bor in gētib⁹ z exalabor in terra. zc. Quar/
to exaltata est in hostiū corpaliū z sp̄ialiū
supatiōe. **1. Cor. x.** Crucē dyabol⁹ vt ense/
m̄ timer in quo quasi letale vuln⁹ suscepit. zc.
Audiuitis supra de triplici cruce. Audiui/
stis de cruce latronis mali et boni. Restat
dicere hodie de cruce xpi in q̄ secū pendēt
p̄fecti. Dicit nāq̄ Greg. Quāto p̄fectiores
sūt hoies tāto inueniūt qd duri⁹ portāt. Et
causa ē. qz parua passio p̄fectos nō mouet.
vt q̄ coz passio mordeat necesse ē vt in p̄fi/
ciētib⁹ p̄ficiat. z i magnis etiā boibo passio
fiat magna. Un⁹ **Ezech. j.** dicit i figura. Lum/
eleanabāt aialia eleuabāt p̄ter rote. Quid
p̄ aialia nisi electi. qd p̄ rotas nisi tribulatō
Quāto ḡ ampl⁹ electi eleuant ad p̄fectiōez
vite. tāto z rote. i. tribulatōez sequūt hoies
q̄ntū cūq̄ p̄fecerit. **A.** Sp̄ialis ergo
cruce ista figurata per crucem christi in qua
pendent electi. ex quatuor etiā constat coz/
nibus ad modū crucis christi. Pars infe/
rior p̄stat ex omniū terrenoz elongatione.
Pars sinistra ex diuersaz tribulatōnū per/
pessione. Pars dextera in difficultū et ar/
duoz operatione. Et superior pars in ce/
lestium contemplatione. Primo dico q̄ in/
ferior pars hui⁹ crucis p̄stat ex terrenoz
elongatōe. vt vicz tam opis effectū q̄ z ani/
mū maxime a terrenis occupationib⁹ ele/
uemus. Qui em̄ cruci affigit ambob⁹ pedi/
bus (p̄ quos affectū et effectum accipim⁹)
a terra longius siue altius eleuatur. Sic
necesse est qui cū xpo crucifigi desiderant
nihil d̄ terrenis affectu z effectū p̄rigāt. Et
h̄ est qd dicit **Isa. li.** Eleuare eleuare iustū. i.